

**LOKALNY PLAN ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ GMINY OTMUCHÓW
NA LATA 2023- 2030**

Otmuchów 2023 rok

Spis treści:

Wstęp:	str. 1
Rozdział I. Ekonomia Społeczna.....	str. 3
Rozdział II. Kontekst legislacyjny Planu.....	str. 5
Rozdział III. Sytuacja Społeczno – Ekonomiczna Gminy Otmuchów	str. 9
3.1. Ogólna charakterystyka Gminy Otmuchów	str. 9
3.2. Podział administracyjny Gminy Otmuchów	str. 9
3.3. Liczba ludności Gminy Otmuchów w latach 2018 – 2022	str.13
3.4 Bezrobocie	str. 14
3.5. Ubóstwo	str. 14
3.6. Niepełnosprawność	str. 15
3.7. Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	str. 22
3.8. Przestępczość	str. 25
3.9. Drogi Gminy Otmuchów.....	str. 27
3.10. Niski stopień przestępczości.....	str. 28

3.11. Bogactwo naturalne	str. 33
3.12. Ochrona zdrowia.....	str.33
3.13. Kultura, sport i rekreacja.....	str.34
3.14. Koła Gospodyń Wiejskich (KGW).....	str.37
Rozdział IV. Pomoc społeczna- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Otmuchowie	str.39
Rozdział V. Stowarzyszenia na terenie gminy	str.42
Rozdział VI. Ochotnicze Straże Pożarne	str.43
Rozdział VII. Analiza SWOT.....	str.44
7.1. Analiza SWOT Gminy Otmuchów	str.44
7.2. Analiza SWOT Ekonomii Społecznej dla Gminy Otmuchów.....	str.44
Rozdział XIII. Zamierzony cel i plan działania	str.49
8.1. Plan działania w zakresie; ekonomia społeczna – ludzie.....	str.49
8.2. Plan działania w zakresie: wsparcie osób niepełnosprawnych.....	str.51
8.3. Plan finansowy Lokalnego Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030.....	str.51
Rozdział X. Podsumowanie	str.52
Rozdział xi. Zarządzanie Planem i jego aktualizacja.....	str.53

Wstęp

Lokalny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej Gminy Otmuchów ma na celu, przede wszystkim zobrazowanie i zapoznanie się z potencjałem Gminy Otmuchów oraz posiadanych zasobów, a także na ocenie problemów i potrzeb społecznych, występujących i wymagających rozwiązania i zaspokojenia za pomocą narzędzi ekonomii społecznej.

Niniejszy Plan, to nie tylko lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów, rozwój ekonomii społecznej i wsparcie procesów integracji społecznej, to także wzmacnianie solidarności społecznej i podnoszenie jakości życia mieszkańców Gminy Otmuchów.

W przedstawionym planie na lata 2023-2030 ekonomię społeczną zaprezentowano jako miernik rozwoju społeczności lokalnej oraz na miejscowy rozwój gospodarczy. Gospodarka społeczna, w tym przypadku rozumiana jest jako zbiór uwarunkowań związanych z systemem przedsiębiorstw i organizacji prawnych działających na terenie Gminy Otmuchów, mających za zadanie wspieranie ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przed marginalizacją społeczną.

Głównym tematem omawianym podczas tworzenia planu ekonomii społecznej gminy były podstawowe zamierzone cele związane funkcjonowaniem społecznym tzn. zatrudnienie, reintegracja osób, które znajdują się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej i są zagrożone wykluczeniem społecznym. Do tej grupy zaliczamy osoby w szczególności niepełnosprawne, bezrobotne oraz seniorów. Wśród celów społecznych wymaganych jest także wspieranie podmiotowości i samodzielności tych osób, odbudowa ich zdolności do pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym. Do przygotowania Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej Gminy Otmuchów, posłużono się następującymi narzędziami metodologicznymi:

1. Przygotowanie planu,
2. Określenie metod pozyskiwania materiału,
3. Zidentyfikowanie zasobów Gminy Otmuchów ,
4. Identyfikacja grup społecznych wymagających wsparcia,
5. Opracowanie celów i sposobów wdrożenia ich,

6. Diagnozowanie deficytów i mankamentów z którymi boryka się gmina,

7. Dostosowywanie postępowań mających za zadanie prawidłowe wdrożenie w ramach planu.

Rozdział I. Ekonomia Społeczna.

Definicja Ekonomii Społecznej

Ustawa o ekonomii społecznej z dnia 5 sierpnia 2022 r. weszła w życie 30 października 2022 r. Reguluje organizację i zasady działania przedsiębiorstwa społecznego, zasady uzyskiwania i utraty statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz nadzór nad przedsiębiorstwami społecznymi, instrumenty wsparcia przedsiębiorstwa społecznego, a także zasady i formy wspierania rozwoju ekonomii społecznej przez organy administracji publicznej.

Ekonomia społeczna ma za zadanie wpływać na prawidłowe funkcjonowanie podmiotów gospodarki. Działa na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej poprzez tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym.

Dokumentem określającym kierunki polityki państwa w tym zakresie jest Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r. Ekonomia solidarności społecznej (KPRES). Przedstawiono w nim wszystkie plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej.

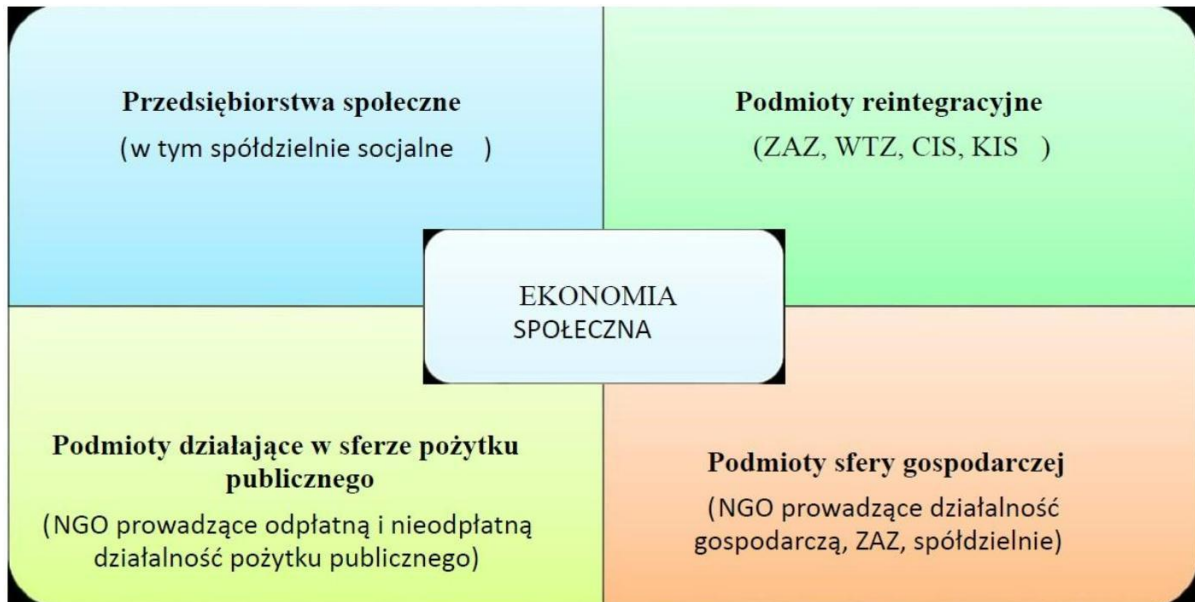
Obszar wskazany definicją ekonomii społecznej obejmuje w szczególności:

- organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- podmioty spółdzielcze: spółdzielnie socjalne, spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, spółdzielnie produkcji rolnej,
- jednostki reintegracji społeczno-zawodowej: Centrum Integracji Społecznej, Klub Integracji Społecznej, Zakład Aktywności Zawodowej,
- inne podmioty, stowarzyszenia, fundacje, spółki non profit, podmioty kościelne, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, koła gospodyń wiejskich.

Poprzez analizę ekonomii społecznej można zauważyć różnorodny obszar działań w sferze życia codziennego, aktywności społecznej. Ekonomia społeczna, głównie opiera się na

wzajemności zaufania i chęci współpracy w celu poprawienia potrzeb lub przeprowadzenia zmian mających wpływ na zaspokojenie zamierzonych udogodnień społecznych lub dokonania poprawy warunków życia otoczenia.

Podmioty ekonomii społecznej można zobrazować tak jak na rysunku poniżej:

Rozdział. II. Kontekst legislacyjny Planu.

Ekonomia społeczna zajmuje doczesne miejsce w wielu dokumentach strategicznych i planistycznych szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego.

Uchwałą Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. przyjęty został Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) będący elementem systemu dokumentów strategicznych służących realizacji Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030 - Trzecia Fala Nowoczesności.

Cel nadrzędny KPRES: „W roku 2023 ekonomia społeczna stanowi ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju gospodarczego” przełożony został na cel strategiczny:

„Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej staną się ważnym elementem aktywizacji osób w trudnej sytuacji na rynku pracy oraz dostarczycielem usług użyteczności publicznej działającym we wspólnotach samorządowych”.

Realizacji tak określonych celów służyć mają 4 cele operacyjne, wśród których, jako najistotniejszy dla niniejszego opracowania wymienić należy Cel operacyjny 1:

- Odpowiedzialna wspólnota. Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej we wspólnotach samorządowych.
- W ramach Regionalnych Programów Operacyjnych preferencyjnie będą traktowane dziećmi, osobami niepełnosprawnymi, osobami mającymi problemy ze zdrowiem psychicznym, osobami starszymi, osobami wykluczonymi społecznie bądź zagrożonymi wykluczeniem społecznym.
- Podmioty opieki nad dzieckiem do lat 3, w tym żłobki (m.in. przyzakładowe), kluby dziecięce, oddziały żłobkowe oraz działania na rzecz zwiększania liczby miejsc w istniejących instytucjach;
- Usługi opiekuńcze nad osobami zależnymi;
- Usługi asystenckie dla osób niepełnosprawnych;
- Usługi wspierania rodziny, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej;
- Rozwój mieszkań chronionych, wspomaganych i treningowych;

W projekcie założeń do ustawy o ekonomii społecznej i ekonomii solidarnej, w zakresie usług społecznych znajdziemy natomiast następujące zapisy:

„Podmioty ekonomii społecznej i solidarnej uczestniczą w procesie realizacji zadań użyteczności publicznej w samorządzie terytorialnym, poprzez: współdziałanie w badaniu potrzeb i planowaniu świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej na poziomie

gminnym / powiatowym oraz realizację zadań użyteczności publicznej w zakresie usług społecznych użyteczności publicznej i zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego” oraz Zadania użyteczności publicznej w zakresie usług społecznych użyteczności publicznej i zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego powinny być realizowane:

1. Przez jednostki samorządu terytorialnego samodzielnie lub jednostki przez siebie kontrolowane w trybie tzw. „in house”,
2. W trybie partnerstwa, co wymagać będzie zmian w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wprowadzających nowy rozdział o partnerstwie publiczno-społecznym, określającym tryb wyboru partnera spoza sektora finansów publicznych na podobnych zasadach, jak w przypadku przepisów ustawy o zasadach wspierania polityki rozwoju;
3. Zlecenie podmiotom ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstwom społecznym zadań publicznych w trybie powierzenia usług społecznych użyteczności publicznej oraz w trybie wspierania zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego w ramach przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach zamówień publicznych można także określić wymagania o charakterze społecznym związane z realizacją zamówienia, m.in. poprzez zobowiązanie wykonawców do zatrudnienia do realizacji osób z określonych grup czy też doprecyzowanie formy zatrudnienia osób wykonujących wskazane czynności w ramach realizacji zamówienia.

Rozwiązania uwzględnione w ustawie z dnia 11 września 2019r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2021r. poz. 1129 z późn. zm), dalej „pzp” pozwalają osiągać różne korzyści społeczne, ale koncentrują się one przede wszystkim na:

- zwiększaniu stabilności zatrudnienia i bezpieczeństwa socjalnego pracowników,
- zatrudnianiu oraz integracji zawodowej i społecznej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ułatwianiu dostępu do zamówień publicznych podmiotom prowadzącym integrację społeczną i zawodową osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, spółdzielniom socjalnym,
- dostosowaniu przedmiotu zamówienia do potrzeb jego użytkowników, w szczególności osób z niepełnosprawnościami,

- stosowaniu w realizacji zamówienia produktów lub usług posiadających etykiety społeczne.

Przepisy pzp pozwalają zamawiającym określać warunki udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne, warunki dotyczące przedmiotu realizacji zamówienia, a także kryteria oceny ofert, uwzględniając aspekty społeczne. Niekiedy wiążą się one z ograniczeniem nadrzędnej w zamówieniach publicznych zasady konkurencyjności, ale jest to ograniczenie dopuszczone prawem unijnym i krajowym, gdyż dzięki temu można osiągać istotne korzyści społeczne. Ponadto, należałoby uwzględnić przewidziane już ustawą pzp wyłączenie spod obowiązku stosowania przepisów ustawy pzp w przypadku zamówień o wartości mniejszej, niż wartość progów unijnych, których przedmiotem są usługi lub roboty budowlane realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w gminnym programie rewitalizacji oraz wykonywane na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacyjnej udzielane przez gminy lub jednostki podległe gminom niektórym podmiotom ekonomii społecznej (NGO i spółdzielnie socjalne), których działalność statutowa obejmuje realizację tego typu zamówień.

W tym samym dokumencie zdefiniowano także katalog podmiotów ekonomii społecznej:

- jednostki reintegracyjne (WTZ, ZAZ, CIS, KIS),
- podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego, w tym organizacje pozarządowe spółdzielnie (w tym spółdzielnie socjalne),
- towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych i zakłady reasekuracji, wykonujące działalność w formie towarzystwa reasekuracji wzajemnej,

Przedsiębiorstwa społeczne oraz katalog obszarów, w których możliwe jest realizowanie usług społecznych użyteczności publicznej przez podmioty ekonomii społecznej:

- pomoc społeczna,
- opieka nad dziećmi,
- wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- edukacja,
- ochrona zdrowia,
- wspieranie osób niepełnosprawnych,
- gminne budownictwo mieszkaniowe,
- rewitalizacja,

- kultura,
- kultura fizyczna, turystyka, krajoznawstwo,
- ochrona środowiska i przyrody, gospodarka wodna,
- wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej,
- promocja przedsiębiorczości na szczeblu lokalnym.

Powyższy przegląd obecności sektora ekonomii społecznej w kluczowych dokumentach krajowych i regionalnych dowodzi faktu, iż podmioty ekonomii społecznej są postrzegane jako integralna część społeczności lokalnych i ważny „byt”, funkcjonujący gdzieś pomiędzy sferą ekonomii i działań prospołecznych, wymiernego zysku i niewymiernych korzyści, biznesem i NGO.

Wciąż jednak brakuje kompleksowej regulacji prawnej dotyczącej podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw społecznych jako formy ekonomii solidarnej, oraz zasad współpracy z administracją publiczną i udziału tych podmiotów w realizacji zadań publicznych, co stanowi istotną barierę w rozwoju zarówno sektora ekonomii społecznej i solidarnej, jak i usług społecznych użyteczności publicznej, świadczonych w lokalnej wspólnotie czy też innych zadań publicznych służących rozwojowi lokalnemu.

Rozdział. III. Sytuacja Społeczno- Ekonomiczna Gminy Otmuchów

3.1. Ogólna charakterystyka Gminy Otmuchów

Gmina Otmuchów usytuowana jest w południowo-zachodniej części województwa opolskiego. Według fizjograficznego podziału województwa opolskiego położona jest w granicach makroregionu Przedgórze Sudeckie. Północna część Gminy wchodzi w skład Wzgórz Strzelińskich. Środkowa część gminy, obejmująca miasto Otmuchów, Jezioro Otmuchowskie, zachodnią część Jeziora Nyskiego oraz część środkowego biegu rzeki Nysy Kłodzkiej, wchodzi w skład mezo regionu Obniżenie_Otmuchowskie. Południowa część gminy (obejmująca między innymi wsie: Kałków i Jarnołów) wchodzi w skład Przedgórze Paczkowskiego. Mezo region ten przecina granica polsko - czeska.

Gmina Otmuchów graniczy z następującymi gminami: od północy z gminą Kamiennik i Pakosławice, od zachodu z gminą Paczków, od wschodu z gminami Nysa i Głuchołazy. Południowa granica jest granicą Państwową z Czechami.

Gmina zajmuje obszar - powierzchnia gminy wynosi 187,4km².

Przez teren gminy przebiega w kierunku wschód-zachód droga krajowa ponadregionalna Nr 408 relacji Kłodzko - Nysa - Kędzierzyn Koźle - Gliwice. Sieć dróg powiatowych i gminnych zapewnia połączenie wiejskich jednostek osadniczych między sobą oraz z ośrodkiem gminnym.

3.2. Podział Administracyjny Gminy Otmuchów.

Wykaz miejscowości wchodzących w skład Gminy Otmuchów:

Broniszowice
Buków
Goraszowice
Grądy (z przysiółkiem Laskowice, Pasieki)
Janowa
Jarnołów
Jasienica Górna

Jodłów
Kałków
Kijów
Kwiatków
Lasowice
Ligota Wielka
Lubiatów
Łąka
Maciejowice (z przysiółkiem Grodziszcze).
Meszno
Nadziejów (z przysiółkiem Kamienna Góra)
Malerzowice Małe
Piotrowice Nyskie (z przysiółkiem Krakówkowice)
Ratnowice
Rysiowice
Siedlec
Starowice
Suszkowice
Ulanowice
Wierzbno (z przysiółkiem Zwierzyniec)
Zwanowice
Miasto Otmuchów wraz z obrębami : Nieradowice, Śliwice, Wójcice, Sarnowice.

Umiejscowienie gminy Otmuchów wraz z podziałem administracyjnym

Gmina Otmuchów współpracuje z miastami partnerskimi:

Miasta Partnerskie i Gminy	Państwo
Bernkastel – Kues	Niemcy
Javornik	Czechy
Łopatyn	Ukraina
Gmina Varsány	Węgry
Gmina La Bourboule	Francja
Gmina Milo	Włoch/Sycylia
Gmina Kallmet	Albania
Gmina Lezha	Albania
Gmina Montefiore dell' Aso	Włochy

Gmina Gryfice	Polska
Gmina Gryfów Śląski	Polska
Gmina Turgiele	Litwa

3.3. Liczba ludności gminy Otmuchów w latach 2018 – 2022

Rok	Ogółem	Kobiet	Mężczyzn	Wiek 0 - 18	Wiek 19 - 70
2018	13440	6922	6518	2378	9997
2019	13319	6877	6442	2356	9601
2020	13133	6769	6364	2324	9404
2021	12939	6671	6268	2273	9208
2022	12854	6625	6229	2240	9062

W gminie Otmuchów struktura ludności staje się niekorzystna. W strukturze demograficznej zwiększa się udział ludności w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym zmniejszeniu się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Na stan ludności gminy wpływa ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji, utrzymujące się nieprzerwalnie do roku 2023.

W gminie O t m u c h ó w należy spodziewać się dalszego ubytku ludności w związku utrzymywaniem się ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji.

Liczba urodzeń i zgonów w latach 2018 – 2022

rok	urodzenia			zgony		
	M	K	razem	M	K	razem
Razem	308	265	573	450	418	868
2018	82	60	142	77	87	164
2019	63	63	126	90	81	171
2020	59	54	113	96	84	180
2021	52	38	90	106	91	197
2022	52	50	102	81	75	156

Analizując powyższą tabelę można zauważyć, iż w okresie 2018 - 2022 liczba urodzeń jest mniejsza w porównaniu do liczby zgonów. Przewyższa liczba zgonów, w każdym okresie nad liczbą urodzeń w roku.

3.4. Bezrobocie

W ramach bezrobocia analizie poddano udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) i od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) oraz problem bezrobocia długotrwałego. Największym udziałem bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Obwód Lasowice tj. 11,39%, najmniejszym natomiast Siedlec tj. 0,00%.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Broniszowice, Buków, Grądy, Jasienica Górna, Jodłów, Kwiatków, Lasowice, Ligota Wielka, Lubiatów, Maciejowice, Meszno, Malerzowice Małe, Piotrowice Nyskie, Ratnowice, Rysiwice, Starowice, Suszkowice, Zwanowice, Obręb Sarnowice, Miasto Otmuchów. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

3.5. Ubóstwo

Głównym czynnikiem wpływającym na obecny stan ubóstwa charakteryzują, to takie determinanty jak: brak pracy, bierność zawodowa wpływa na wzrost liczebności ludzi korzystających z pomocy społecznej. Największy odsetek osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Suszkowice tj. 4,00%, najmniejszym zaś jednostki Broniszowice, Goraszowice, Jodłów, Kwiatków, Łąka, Meszno, Rysiwice, Siedlec, Starowice oraz Zwanowice tj. 0,00%.

Do obszarów wiejskich, w których charakteryzuje się sytuacją kryzysową w tej sferze należy: Buków, Grądy, Janowa, Kijów, Lasowice, Lubiatów, Maciejowice, Malerzowice Małe, Piotrowice Nyskie, Ratnowice, Suszkowice, Ulanowice, Obszar ewidencyjny Nieradowice oraz Obszar ewidencyjny Otmuchów. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Problem ubóstwa z jednej strony jest wynikiem określonych procesów społeczno-ekonomiczno- gospodarczych, z drugiej zaś strony potrafi stworzyć nowe problemy związane

natura społeczną w postaci izolacji, uzależnień czy przemocy w rodzinie, a także ograniczonych możliwości rozwoju i kształcenia mieszkańców.

Należy zwrócić uwagę, że problem ubóstwa, podobnie jak bezrobocie, jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych, a także czynnikiem skutecznie ograniczającym zapotrzebowanie wewnętrzne. Długotrwałe występowanie ubóstwa i jego skutków wpływa bezpośrednio na wydatki związane z pomocą społeczną, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej miasta i gminy Otmuchów.

3.6. Niepełnosprawność.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2022 poz. 2240), osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na sytuację i okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć działania lub zastosować dodatkowe środki w celu pokonania zaistniałej bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

W związku z powyższym osobami ze szczególnymi potrzebami są osoby narażone na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność.

Największym udziałem osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Grądy tj. 1,45%, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00% – jednostki Broniszowice, Goraszowice, Janowa, Kwiatków, Lasowice, Lubiatów, Łąka, Nadziejów, Malerzowice Małe, Rysiwice, Siedlec, Ulanowice, Zwanowice oraz Obwód Śliwice.

Obszary wiejskie, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Buków, Grądy, Jarnołów, Jodłów, Kałków, Kijów, Maciejowice, Ratnowice, Starowice, Suszkowice, Obszar ewidencyjny Nieradowice, Obszar ewidencyjny Wójcice oraz Obszar ewidencyjny Otmuchów. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Obszar/ miejscowość	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem na danym obszarze

Obszar/ miejscowość	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar gminy Otmuchów	0,36%
Broniszowice	0,00%
Buków	0,43%
Goraszowice	0,00%
Grądy	1,45%
Janowa	0,00%
Jarnołów	0,53%
Jasienica Górna	0,29%
Jodłów	0,58%
Kałków	0,90%
Kijów	0,96%
Kwiatków	0,00%
Lasowice	0,00%
Ligota Wielka	0,31%
Lubiatów	0,00%
Łąka	0,00%
Maciejowice	0,37%
Meszno	0,32%
Nadziejów	0,00%
Malerzowice Małe	0,00%
Piotrowice Nyskie	0,36%
Ratnowice	1,29%

Obszar/ miejscowość	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem na danym obszarze
Rysiwice	0,00%
Siedlec	0,00%
Starowice	0,60%
Suszkowice	0,57%
Ulanowice	0,00%
Wierzbno	0,29%
Zwanowice	0,00%
Obszar ewidencyjny Śródmieście I	0,17%
Obszar ewidencyjny Śródmieście II	0,11%
Obszar ewidencyjny Śródmieście III	1,12%
Obszar ewidencyjny Śródmieście IV	0,04%
Obręb ewidencyjny Nieradowice	1,23%
Obręb ewidencyjny Sarnowice	0,28%
Obręb ewidencyjny Śliwice	0,00%
Obręb ewidencyjny Wójcice	0,41%

Największym udziałem osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień w ludności ogółem spośród wszystkich jednostek charakteryzowały się obszar wiejski Jasienica Górna – 0,29%, Obszar ewidencyjny Śródmieście III (Otmuchów) – 0,16% oraz Obręb ewidencyjny Wójcice – 0,03%. W pozostałych jednostkach udział ten wyniósł 0,00%. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień

Obszar/ miejscowość	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar gminy Otmuchów	0,02%
Broniszowice	0,00%
Buków	0,00%
Goraszowice	0,00%
Grądy	0,00%
Janowa	0,00%
Jarnołów	0,00%
Jasienica Górna	0,29%
Jodłów	0,00%
Kałków	0,00%
Kijów	0,00%
Kwiatków	0,00%
Lasowice	0,00%
Ligota Wielka	0,00%
Lubiatów	0,00%
Łąka	0,00%
Maciejowice	0,00%
Meszno	0,00%
Nadziejów	0,00%
Malerzowice Małe	0,00%
Piotrowice Nyskie	0,00%

Obszar/ miejscowość	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień w ludności ogółem na danym obszarze
Ratnowice	0,00%
Rysiowice	0,00%
Siedlec	0,00%
Starowice	0,00%
Suszkowice	0,00%
Ulanowice	0,00%
Wierzbno	0,00%
Zwanowice	0,00%
Obszar ewidencyjny Śródmieście I	0,00%
Obszar ewidencyjny Śródmieście II	0,00%
Obszar ewidencyjny Śródmieście III	0,16%
Obszar ewidencyjny Śródmieście IV	0,00%
Obręb ewidencyjny Nieradowice	0,00%
Obręb ewidencyjny Sarnowice	0,00%
Obręb ewidencyjny Śliwice	0,00%
Obręb ewidencyjny Wójcice	0,03%

Głównymi determinantami prowadzącymi do uzależnień to m.in. izolacja i wykluczenie społeczne, co z kolei niesie ze sobą bardzo poważne skutki. Wśród nich należy wskazać m.in. nie odnalezienie się w społeczeństwie, niekorzystanie z zasobów publicznych czy niezabezpieczanie własnej egzystencji w godny sposób. Konsekwencją braku działań mających na celu ograniczenie wykluczenia społecznego jest izolacja społeczna, ubożenie i ubóstwo oraz utrata poczucia godności. Rosnąca izolacja i ubożenie mogą prowadzić do

poszerzania zasięgu osób korzystających z pomocy społecznej, a także prowadzi, to do wzrostu przestępczości.

Największym udziałem osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ludności ogółem spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Obręb Nieradowice tj. 2,47%, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00% – jednostki Broniszowice, Goraszowice, Kwiatków, Lubiatów oraz Zwanowice.

Do obszarów wiejskich, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Grądy, Janowa, Jodłów, Kałków, Lasowice, Piotrowice Nyskie, Ratnowice, Siedlec, Starowice, Ulanowice, Obręb Ewidencyjny Nieradowice, Obszar Ewidencyjny Śródmieście I oraz Obszar Ewidencyjny Śródmieście III. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Obszar/ miejscowość	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar gminy Otmuchów	0,96%
Broniszowice	0,00%
Buków	0,65%
Goraszowice	0,00%
Grądy	2,17%
Janowa	1,43%
Jarnołów	0,27%
Jasienica Górna	0,59%
Jodłów	1,16%
Kałków	1,79%
Kijów	0,96%

Obszar/ miejscowość	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ludności ogółem na danym obszarze
Kwiatków	0,00%
Lasowice	2,46%
Ligota Wielka	0,93%
Lubiatów	0,00%
Łąka	0,28%
Maciejowice	0,74%
Meszno	0,65%
Nadziejów	0,47%
Malerzowice Małe	0,43%
Piotrowice Nyskie	1,44%
Ratnowice	1,29%
Rysiewice	0,52%
Siedlec	2,04%
Starowice	1,19%
Suszkowice	0,57%
Ulanowice	1,12%
Wierzbno	0,88%
Zwanowice	0,00%
Obszar ewidencyjny Śródmieście I	1,78%
Obszar ewidencyjny Śródmieście II	0,59%
Obszar ewidencyjny Śródmieście III	1,06%
Obszar ewidencyjny Śródmieście IV	0,37%

Obszar/ miejscowość	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ludności ogółem na danym obszarze
Obręb ewidencyjny Nieradowice	2,47%
Obręb ewidencyjny Sarnowice	0,49%
Obręb ewidencyjny Śliwice	0,28%
Obręb ewidencyjny Wójcice	0,46%

Wskaźniki przedstawiły dwa problemy sfery życia społecznego, a dotyczy to przede wszystkim wysokiej liczby mieszkańców będących osobami znajdującymi się w potrzebie, a mianowicie niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka chorób, która prowadzi do dysfunkcyjności społecznej. Mieszkańcy ze szczególnymi potrzebami są często narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność, lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. To z kolei przekłada się na niskie zaangażowanie społeczne, ograniczone możliwości rozwoju, a w konsekwencji powoduje izolację społeczną mieszkańców dotkniętych .

3.7. Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Niebieska Karta to procedura podejmowana i prowadzona przez zespół osób będących przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy w rodzinie. Zakończenie procedury Niebieskiej Karty następuje w momencie ustania przemocy w rodzinie wraz z zrealizowaniem indywidualnego planu pomocy oraz w przypadku, gdy grupa robocza rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań pomocowych.

Największym udziałem liczby Niebieskich Kart w ludności ogółem spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Goraszowice tj. 2,25%, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00% – jednostki Broniszowice, Grądy, Jarnołów, Jasienica Górna, Jodłów, Kałków, Kwiatków, Lasowice, Ligota Wielka, Lubiatów, Łąka, Maciejowice, Meszno,

Nadziejów, Malerzowice Małe, Ratnowice, Rysiowice, Siedlec, Starowice, Suszkowice, Wierzbnno, Zwanowice, Obręb ewidencyjny Nieradowice, Obręb ewidencyjny Śliwice, Obszar ewidencyjny Śródmieście I oraz Obszar ewidencyjny Śródmieście IV.

Do obszarów wiejskich, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Buków, Goraszowice, Janowa, Kijów, Piotrowice Nyskie, Ulanowice oraz Obszar Ewidencyjny Śródmieście III. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Udział liczby Niebieskich Kart w Gminie Otmuchów

Obszar/ miejscowość	Udział liczby Niebieskich Kart w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar gminy Otmuchów	0,18%
Broniszowice	0,00%
Buków	0,65%
Goraszowice	2,25%
Grądy	0,00%
Janowa	1,43%
Jarnołów	0,00%
Jasienica Górna	0,00%
Jodłów	0,00%
Kałów	0,00%
Kijów	0,48%
Kwiatków	0,00%
Lasowice	0,00%
Ligota Wielka	0,00%
Lubiatów	0,00%
Łąka	0,00%

Obszar/ miejscowość	Udział liczby Niebieskich Kart w ludności ogółem na danym obszarze
Maciejowice	0,00%
Meszno	0,00%
Nadziejów	0,00%
Malerzowice Małe	0,00%
Piotrowice Nyskie	0,36%
Ratnowice	0,00%
Rysiowice	0,00%
Siedlec	0,00%
Starowice	0,00%
Suszkowice	0,00%
Ulanowice	1,12%
Wierzbno	0,00%
Zwanowice	0,00%
Obszar ewidencyjny Śródmieście I	0,12%
Obszar ewidencyjny Śródmieście II	0,16%
Obszar ewidencyjny Śródmieście III	0,47%
Obszar ewidencyjny Śródmieście IV	0,00%
Obręb ewidencyjny Nieradowice	0,00%
Obręb ewidencyjny Sarnowice	0,14%
Obręb ewidencyjny Śliwice	0,00%
Obręb ewidencyjny Wójcice	0,08%

3.8. Przestępczość

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Otmuchów odpowiada Komisariat Policji w Otmuchowie. Najwyższym wskaźnikiem przestępstw popełnionych na danym obszarze na 1 000 mieszkańców spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Obszar ewidencyjny Śródmieście III tj. 58,10, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00% – jednostki Broniszowice, Goraszowice, Jasienica Górna, Jodłów, Kwiatków, Lasowice, Siedlec oraz Zwanowice.

Do obszarów wiejskich, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Grądy, Kałków, Lubiatów, Malerzowice Małe, Ratnowice, Starowice, Suszkowice, Wierzбно, obręb ewidencyjny Sarnowice, obręb ewidencyjny Wójcice, obszar ewidencyjny Śródmieście II oraz obszar ewidencyjny Śródmieście III. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Stan liczby Niebieskich Kart w ludności w Gminie Otmuchów .

Obszar/ miejscowość	Udział liczby Niebieskich Kart w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar gminy Otmuchów	11,30
Broniszowice	0,00
Buków	4,35
Goraszowice	0,00
Grądy	14,49
Janowa	7,14
Jarnołów	7,96
Jasienica Górna	0,00
Jodłów	0,00
Kałków	16,44
Kijów	4,78

Obszar/ miejscowość	Udział liczby Niebieskich Kart w ludności ogółem na danym obszarze
Kwiatków	0,00
Lasowice	0,00
Ligota Wielka	3,11
Lubiatów	22,56
Łąka	5,62
Maciejowice	1,84
Meszno	9,71
Nadziejów	4,67
Malerzowice Małe	12,88
Piotrowice Nyskie	10,79
Ratnowice	12,90
Rysiówice	10,36
Siedlec	0,00
Starowice	11,90
Suszkowice	11,43
Ulanowice	11,24
Wierzbno	11,73
Zwanowice	0,00
Obszar ewidencyjny Śródmieście I	10,97
Obszar ewidencyjny Śródmieście II	14,12
Obszar ewidencyjny Śródmieście III	58,10
Obszar ewidencyjny Śródmieście IV	11,29
Obręb ewidencyjny Nieradowice	2,53

Obszar/ miejscowość	Udział liczby Niebieskich Kart w ludności ogółem na danym obszarze
Obręb ewidencyjny Sarnowice	37,55
Obręb ewidencyjny Śliwice	10,09
Obręb ewidencyjny Wójcice	14,84

3.9. Drogi Gminy Otmuchów.

Układ drogowy stwarza dobre powiązania komunikacyjne Gminy Otmuchów z siedzibą województwa (Opole), powiatu (Nysa) i okolicznymi miastami (Paczków, Głuchołazy, Grodków)

Komunikacja drogowa oparta jest na:

- 1) drodze krajowej przebiegającej przez gminę Otmuchów nr 46 Kłodzko – Szczekociny (odcinek Opole – Kłodzko) o łącznej długości 6,94 km,
- 2) 33 drogach powiatowych o łącznej długości ok. 143,20 km,
- 3) 82 publicznych drogach gminnych o łącznej długości 50,48 km, o nawierzchni bitumicznej.

Gmina Otmuchów jest ponadto zarządcą dróg wewnętrznych dojazdowych o łącznej długości 533,10 km, posiadających w większości nawierzchnię gruntową oraz licznych nieutwardzonych dróg transportu rolnego, przy których znajdują się również zamieszkałe budynki.

Na terenie gminy wyznakowane są turystyczne szlaki rowerowe (biegnące drogami w różnym standardzie):

- TRASA nr R16 [szlak żółty] Granica województwa dolnośląskiego i opolskiego – Lipniki – Lasowice – Lubiatów - Ligota wielka – Sarnowie – Otmuchów – Wójcice – Suszkowice - Nysa.
- TRASA nr 60 [szlak niebieski]. Granica państwa – Ujeździec - Dziewiętlice - Ratnowice - Meszno - Kalków - Łąka - Jarnołów – Kijów - Burgrabice.
- TRASA nr R9 [szlak pomarańczowy] Głuchołazy - Nysa – Kwiatków - Buków - Kalków - Meszno – Ratnowice – Dziewiętlice – Paczków.

Ponadto przez teren Gminy przebiega Szlak czarownic po czesko-polskim pograniczu, znakowany kolorem czarnym po stronie polskiej. Łączy dystans trasy to 233 km, z czego 95 km przebiega po stronie polskiej, a pozostałe 138 km po stronie czeskiej. Trasa przebiega przez: Paczków –Lubiatów – Ligota Wielka – Sarnowice – Otmuchów – Ulanowice – Grądy –Nysa – Głuchołazy – Zlaté Hory –Jeseník – Šumperk – Mohelnice.

Rozwój gospodarki lokalnej ma istotny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców, pod względem zmniejszenia stopy bezrobocia, a także wpływ na wzrost jakości życia. Gmina posiada tereny inwestycyjne, co prowadzi do zwiększenia atrakcyjności. Gmina posiada wyznaczone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tereny inwestycyjne o funkcji mieszkaniowej i techniczno-produkcyjnej.

W sferze gospodarczej zostały zaprezentowane 2 wskaźniki, które mają istotny wpływ na rozwój i zostały zakwalifikowane do 1 obszaru problemowego.

Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery gospodarczej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niski stopień przedsiębiorczości	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze
	Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w stosunku do liczby podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność

3.10. Niski stopień przedsiębiorczości.

Największym wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Nadziejów tj. 3,30, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00% – jednostki Buków, Grądy, Janowa, Jarnołów, Jasienica Górna, Jodłów, Kijów, Kwiatków, Lasowice, Lubiatów, Maciejowice, Nadziejów, Malerzowice Małe, Piotrowice Nyskie, Siedlec, Starowice, Suszkowice, Ulanowice oraz Zwanowice.

Do obszarów wiejskich, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Buków, Grądy, Janowa, Jarnołów, Jasienica Górna, Jodłów, Kałków, Kijów, Kwiatków, Lasowice, Ligota Wielka, Lubiatów, Łąka, Maciejowice, Nadziejów, Malerzowice Małe, Piotrowice Nyskie, Rysowice, Siedlec, Starowice, Suszkowice, Ulanowice, Zwanowice, w Obręb ewidencyjny Nieradowice, Obręb ewidencyjny Sarnowice, Obręb ewidencyjny Śliwice, Obręb ewidencyjny Wójcice oraz Obszar ewidencyjny Śródmieście IV. W tym

przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika poniżej średniej dla gminy.

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze

Obszar/ miejscowość	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze
Obszar gminy Otmuchów	0,93
Broniszowice	1,56
Buków	0,00
Goraszowice	2,00
Grądy	0,00
Janowa	0,00
Jarnołów	0,00
Jasienica Górna	0,00
Jodłów	0,00
Kałków	0,50
Kijów	0,00
Kwiatków	0,00
Lasowice	0,00
Ligota Wielka	0,52
Lubiatów	0,00
Łąka	0,45
Maciejowice	0,00

Obszar/ miejscowość	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze
Meszno	3,30
Nadziejów	0,00
Malerzowice Małe	0,00
Piotrowice Nyskie	0,00
Ratnowice	0,97
Rysiowice	0,83
Siedlec	0,00
Starowice	0,00
Suszkowice	0,00
Ulanowice	0,00
Wierzbno	0,99
Zwanowice	0,00
Obszar ewidencyjny Śródmieście I	2,56
Obszar ewidencyjny Śródmieście II	3,25
Obszar ewidencyjny Śródmieście III	0,95
Obszar ewidencyjny Śródmieście IV	0,24
Obręb ewidencyjny Nieradowice	0,65
Obręb ewidencyjny Sarnowice	0,30
Obręb ewidencyjny Śliwice	0,83
Obręb ewidencyjny Wójcice	0,30

Najwyższą liczbą działalności gospodarczych nowo zarejestrowanych w stosunku do liczby podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność spośród wszystkich jednostek, charakteryzowała się jedynie jednostka Meszno tj. 3,00. Wskaźnik we wszystkich pozostałych jednostkach przyjmował wartości poniżej średniej dla gminy, przy czym w zdecydowanej większości jednostek wyniósł on 0,00. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Stan podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w stosunku do liczby podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność

Obszar/ miejscowość	Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w stosunku do liczby podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność
Obszar gminy Otmuchów	1,97
Broniszowice	0,00
Buków	0,00
Goraszowice	0,50
Grądy	0,00
Janowa	0,00
Jarnołów	0,00
Jasienica Górna	0,00
Jodłów	0,00
Kałków	0,00
Kijów	0,00
Kwiatków	0,00
Lasowice	0,00
Ligota Wielka	1,00
Lubiatów	0,00

Obszar/ miejscowość	Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w stosunku do liczby podmiotów gospodarczych, które zawiesiły działalność
Łąka	1,00
Maciejowice	0,00
Meszno	3,00
Nadziejów	0,00
Malerzowice Małe	0,00
Piotrowice Nyskie	0,00
Ratnowice	0,00
Rysiowice	0,00
Siedlec	0,00
Starowice	0,00
Suszkowice	0,00
Ulanowice	0,00
Wierzbno	1,00
Zwanowice	0,00
Obszar ewidencyjny Śródmieście I	0,00
Obszar ewidencyjny Śródmieście II	0,00
Obszar ewidencyjny Śródmieście III	0,00
Obszar ewidencyjny Śródmieście IV	0,00
Obręb ewidencyjny Nieradowice	0,00
Obręb ewidencyjny Sarnowice	0,00
Obręb ewidencyjny Śliwice	0,00
Obręb ewidencyjny Wójcice	0,00

Zbyt mała ilość podmiotów gospodarczych jest główną przyczyną powstawania bezrobocia, które z kolei pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk w sferze społecznej m.in.: ubóstwo, dysfunkcje społeczne, duża liczba beneficjentów pomocy społecznej. Problemem istniejącym jest głównie ograniczona liczba zakładów produkcyjnych i usługowych na obszarach wiejskich, gdzie brakuje rozwiązań w stosunku do zatrudnienia w rolnictwie, które nie zapewnia wystarczającego zapotrzebowania na pracę.

3.11. Bogactwo naturalne.

W Gminie Otmuchów występują bogactwa naturalne w postaci złóż: granitów, żwiru, piasku i gliny, które są wydobywane metodą odkrywkową. Na obszarze miasta i gminy Otmuchów zarejestrowano 21 wyrobisk i 3 osadniki, ich łączna powierzchnia wynosi 130,99ha. Z 21 wyrobisk tylko 6 jest aktualnie czynnych, prowadzona jest w nich eksploatacja glin, granitu i żwiru. Największe czynne kopalnie surowców mineralnych znajdują się w:

- KSM Wójcice- Górażdze Kruszywa Sp. z o o.
- Kopalnia Kamienna Góra Sp. z o.o.

W Gminie Otmuchów znajdują się również złoża ilów i amfibolitów.

3.12. Ochrona Zdrowia

W Gminie Otmuchów funkcjonują 3 placówki NZOZ oraz 6 aptek .

3.13. Kultura, sport i rekreacja

W Gminie Otmuchów można prowadzić aktywny tryb życia, a tym samym doprowadzić do polepszenia własnego samopoczucia. Każdy mieszkaniec ma możliwość rozwijania swoich zainteresowań poprzez Miejsko-Gminny Dom Kultury, który prowadzi szereg zajęć rozwijających zainteresowania zarówno dzieci jak i dorosłych. Pod opieką placówki znajdują się m. in. zespoły wokalne, grupa taneczna i teatralna oraz orkiestra dęta. Ponadto prowadzimy zajęcia plastyczne, a także naukę gry na instrumentach.

1 marca 2020 roku powstało w Otmuchowie Centrum Aktywności Społecznej (CAS), mieści się w budynku po dawnej Szkole Podstawowej. W CAS wyremontowano 4 sale na parterze budynku przy ulicy Szkolnej 2 oraz amfiteatr, który znajduje się przy budynku, organizowane są różnego rodzaju projekty i zajęcia związane z powstaniem placówki. W trakcie trzy letniej historii działalności CAS zorganizowano szereg wydarzeń skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Tematyka wydarzeń była na tyle zróżnicowana, że trafiała praktycznie do wszystkich grup wiekowych i nie było barier lub defaworyzowania grup społecznych.

Wśród licznych wydarzeń zorganizowano m.in. zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży, warsztaty interaktywne z programowania LEGO, liczne wystawy dotyczące historii miasta Otmuchowa oraz ekspozycje lokalnych twórców i artystów. W swojej działalności Centrum Aktywności Społecznej ma również szereg odbytych wykładów i prelekcji historycznych, spotkań z ciekawymi ludźmi, kursów pierwszej pomocy, czy kursów języka niemieckiego dla osób dorosłych, czy sesji Rady Miejskiej w Otmuchowie.

Mieszkańcy mają, także możliwość korzystania z Biblioteki Publicznej (znajdującej się w tym samym budynku), która służy nie tylko jako przestrzeń służąca wypożyczaniu książek – to, także miejsce spotkań, rozmów o literaturze. W zbiorach, oprócz tradycyjnych woluminów, znajdują się audiobooki, gry planszowe (udostępniane na miejscu). W 2022 r. biblioteka przyłączyła się do opolskiej grupy LEGIMI, co umożliwia czytelnikom dostęp do czytelni internetowej.

Biblioteki i ich Filie w Gminie Otmuchów 2018-2022

Biblioteki	2018	2019	2020	2021	2022
Biblioteki	4	4	4	4	4

miejsowość	Otmuchów Kałków Maciejowice Buków	Otmuchó w Kałków Maciejo wice Buków	Otmuchów Kałków Maciejowice Buków	Otmuchów Kałków Maciejowice Buków	Otmuchów Kałków Maciejowice Buków
Filie Biblioteki	3	3	3	3	3
miejsowość	Kałków Maciejowice Buków	Kałków Maciejo wice Buków	Kałków Maciejowice Buków	Kałków Maciejowice Buków	Kałków Maciejowice Buków

Tabela. 17. Instytucje kultury oraz imprezy/warsztaty integracyjne 2018-2022

Instytucje Kultury	2018	2020	2021	2022
Placówki	Miejsko-Gminny Dom Kultury w Otmuchowie, Filia MGDK w Kałkowie	Miejsko-Gminny Dom Kultury w Otmuchowie, Filia MGDK w Kałkowie	Miejsko-Gminny Dom Kultury w Otmuchowie, Filia MGDK w Kałkowie	Miejsko-Gminny Dom Kultury w Otmuchowie, Filia MGDK w Kałkowie
Imprezy	Koncert kolęd, WOŚP, Walentynki, Dzień Kobiet, Konkurs na palmę wielkanocną, Biesiada Wielkanocna, Majówka, Dzień Dziecka, Lato Kwiatów, Letnie	Koncert kolęd, WOŚP, Walentynki, Dzień Kobiet, Konkurs na palmę wielkanocną, Biesiada Wielkanocna, Jarmark	Koncert kolęd, WOŚP, Walentynki, Dzień Kobiet, Konkurs na palmę wielkanocną, Biesiada Wielkanocna, Jarmark Wielkanocny, Majówka, Dzień Dziecka, Lato Kwiatów, Letnie	Koncert kolęd, WOŚP, Walentynki, Dzień Kobiet, Konkurs na palmę wielkanocną, Biesiada Wielkanocna, Jarmark Wielkanocny, Obchody 1-Majowe, Dzień Dziecka, Lato

	Biesiadowanie, Dożynki Gminne, Pożegnanie Lata, Festiwal śpiewającego przedszkolaka, Wieczornica 11listopada, Marsz Mikołajów, Przeгляд form kolędniczych	Majówka, Dzień Dziecka, Lato Kwiatów, Letnie Biesiadowani e, Dożynki Gminne, Pożegnanie Lata, Festiwal śpiewającego przedszkolak a, Wieczornica 11listopada, Marsz Mikołajów, jarmark Bożonarodze niowy Przeгляд form kolędniczych	Biesiadowanie, Dożynki Gminne, Pożegnanie Lata, Festiwal śpiewającego przedszkolaka, Wieczornica 11listopada, Marsz Mikołajów, jarmark Bożonarodzeniowy Przeгляд form kolędniczych	Kwiatów, Letnie Biesiadowanie, Dożynki Gminne, Pożegnanie Lata, Festiwal śpiewającego przedszkolaka, Obchody 11 listopada, Marsz Mikołajów, jarmark Bożonarodzeniowy Przeгляд form kolędniczych
Uczestnicy imprez	Mieszkańcy gminy Otmuchów, okolicznych gmin, województw, sąsiedzi z Czech	Mieszkańcy gminy Otmuchów, okolicznych gmin, województw, sąsiedzi z Czech	Mieszkańcy gminy Otmuchów, okolicznych gmin, województw, sąsiedzi z Czech	Mieszkańcy gminy Otmuchów, okolicznych gmin, województw, sąsiedzi z Czech
Grupy artystyczne	Zespół Pieśni i Tańca,	Zespół Pieśni i Tańca,	Zespół Pieśni i Tańca,	Zespół Pieśni i Tańca,

	Otmuchowianki, Orkiestra dęta „Otmuchów”	Otmuchowianki, Orkiestra dęta „Otmuchów”	Otmuchowianki, Orkiestra dęta „Otmuchów”	Otmuchowianki, Orkiestra dęta „Otmuchów”
Koła/kluby/sekcje	Kółko plastyczne, taneczne, joga	Studio piosenki, nauka gry na instrumentach, kółko plastyczne	Studio piosenki, nauka gry na instrumentach, kółko plastyczne, teatralne, taneczne	Studio piosenki, nauka gry na instrumentach, kółko plastyczne, teatralne, taneczne
Członkowie kół/klubów/sekcji A centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	Dzieci, młodzież, dorośli	Dzieci, młodzież, dorośli	Dzieci, młodzież, dorośli	Dzieci, młodzież, dorośli

W Gminie funkcjonuje lokalna drużyna piłkarska „ Czarni Otmuchów”. Jest to drużyna z tradycjami i bogatą przeszłością piłkarską, a osoby czujące się na siłach mogą spróbować swoich i możliwości, zapisując się do drużyny. Drużyna rozgrywa swoje mecze na Stadionie Miejskim w Otmuchowie.

3.14. Koła Gospodyń Wiejskich (KGW).

W gminie działają prężnie koła gospodyń wiejskich w: Buków, Goraszowice, Grądy, Jarnołów, Jasienica Górna, Jodłów, Kałków, Kijów, Lasowice, Ligota Wielka, Lubiatów, Łąka, Maciejowice, Malerzowice Małe, Meszno, Nieradowice, Piotrowice Nyskie, Ratnowice, Rysiwice, Suszkowice, Śliwice, Ulanowice, Wójcice (Koło Nowoczesnej Gospodyni), Zwanowice. Panie podtrzymują tradycje lokalne i przekazują z pokolenia, na pokolenie młodszym mieszkańcom swoje tradycyjne przepisy na wypieki i potrawy tak, aby tradycja jak najdłużej przetrwała. Poprzez KGW mieszkańcy mają możliwość poznania tajników gotowania lokalnych produktów. Reprezentują, także swoje miejscowości na różnego rodzaju spotkaniach oraz konkursach kulinarnych m.in. na dożynkach lokalnych, regionalnych oraz na Ogólnopolskich.

Cele: ochrona praw i reprezentowanie interesów kobiet, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu wsi i ich rodzin;

inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet; podnoszenie statusu społecznego kobiet wiejskich i ich wiedzy prawnej, ekonomicznej, zawodowej;

Rozdział IV. Pomoc społeczna - Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:

Obszar działania: miasto i gmina Otmuchów

Formy działania: zadania własne i zlecone, zadania powierzone zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej,

Zakres działania: wg zapisów ustawy o pomocy społecznej i innych ustawy wynikających z formy działania.

Podstawa prawna działania jednostki organizacyjnej: Statut, przyjęty uchwałą Rady Nr XI/58/90 z późn. zm.

Ośrodek współpracuje z:

- Caritas Parafialny,
- Stacja Opieki Caritas,
- Niezależne Stowarzyszenie Kombatantów Polskich,
- Polski Czerwony Krzyż,
- Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta-Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn,
- Związek Sybiraków,
- Rada Sołecka,
- Szkoły i przedszkola,
- Służba zdrowia,
- indywidualnie z osobami wyrażającymi wolę pracy na rzecz osób potrzebujących pomocy.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Otmuchowie mieści się przy ul. Sienkiewicza 4b, wykonuje pomoc społeczną na zasadach określonych w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,

6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomanii,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Bardzo ważną formą wsparcia jest praca socjalna, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Proces starzenia się społeczeństwa stawia przed polityką społeczną gminy nowe wyzwania, związane nie tylko z zabezpieczeniem podstawowych potrzeb bytowych osób starszych, ale również potrzeb wyższego rzędu, wpływających na wzrost jakości ich życia. Konsekwencją procesu starzenia się społeczeństwa będzie wzrost liczby osób chorych, z niepełnosprawnością, a co za tym idzie, wzrost zapotrzebowania na różnego rodzaju formy pomocy i wsparcia.

Pomoc ta powinna polegać na tworzeniu, poprawie i/lub utrzymaniu statusu społecznego, bezpieczeństwa i jakości życia osób starszych oraz stwarzaniu możliwości ich udziału w kulturze i życiu społecznym, co zwiększa ich szanse na prowadzenie aktywnego i niezależnego życia. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługują usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub

niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Na terenie gminy Otmuchów powstaje DPS, który będzie ostoją osób starszych wspierający osoby starsze i narażane na wykluczenie społeczne, dający poczucie wartości, udziału w społeczeństwie, zaangażowania oraz wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych.

Rozdział V. Stowarzyszenia na terenie gminy :

Cele: integracja środowiska lokalnego; pobudzanie środowiska lokalnego do działania na rzecz współpracy ze szkołą i wspierania realizacji jej zadań edukacyjnych i wychowawczych; kształtowanie postaw pro kulturalnych i prospołecznych wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych; inicjowanie działań sprzyjających pozytywnym zmianom w środowisku lokalnym, w zakresie pokonywania barier mentalnych szczególnie w odniesieniu do osób niepełnosprawnych; współpraca z instytucjami państwowymi oraz organizacjami pozarządowymi w kraju i za granicą; stwarzanie możliwości wszechstronnego rozwoju dzieci, młodzieży i osób dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnością; propagowanie twórczości artystycznej, rozbudzanie talentów; umożliwienie twórcom nieprofesjonalnym, działającym w różnych środowiskach niepełnosprawnych; konfrontacji własnych dokonań, poszukiwań artystycznych i literackich, wyszukiwanie twórców szczególnie uzdolnionych.

Działające stowarzyszenia:

1. Klub Jacht „OPTY”
2. MKS – Międzynarodowy Klub Sportowy,
3. PCK – Polski Czerwony Krzyż,
4. LZS – Ludowy Zespół Sportowy,
5. MZLKS „Czarni Otmuchów”,
6. Caritas – gabinet,
7. Caritas – rehabilitacja.

Rozdział VI. Ochotnicze Straże Pożarne

Cele: informowanie o występujących zagrożeniach pożarowych i innych zagrożeniach miejscowych oraz sposobach im zapobiegania, rozwijanie i upowszechnianie działalności kulturalnej, rozwijanie i krzewienie kultury fizycznej i sportu, organizowanie pożarniczego i obronnego wychowania dzieci i młodzieży. Dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców. Osp działające na terenie gminy

Otmuchów:

1. Buków
2. Goraszowice
3. Jodłów
4. Kałków
5. Łąka
6. Maciejowice
7. Nadziejów
8. Otmuchów
9. Śliwice
10. Wójcice
11. Jasienica Górna
12. Wierzbno

Rozdział VII . Analiza SWOT

Analiza SWOT jest na chwilę obecną najbardziej efektywną metodą, służącą do wewnętrznej analizy i jego otoczenia w celu poprawienia/ulepszenia strategii zarządzania instytucją, przedsiębiorstwem, w tym przypadku Gminy Otmuchów. Także daje możliwość utworzenia nowego planu strategicznego. Głównym celem analizy jest określenie aktualnej pozycji badanego przedmiotu i jej perspektyw, a wraz z tym najlepszej strategii postępowania. Zaprezentowany zbiór ma za zadanie przedstawienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń występujących w Gminie. Ocenia obecną sytuację społeczno-gospodarczą w jakiej jest Gmina.

7.1. Analiza SWOT Gminy Otmuchów

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ położenie przygraniczne miasta, bliskość do m. Opola; ➤ dobrze rozwinięta sieć dróg w gminie Otmuchów; ➤ Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa; ➤ organizacja wielu imprez kulturalno rozrywkowych (w tym „Lato Kwiatów”); ➤ wolne tereny i obiekty możliwe do zagospodarowania lub zabudowy; ➤ istnienie znaczącej liczby małych podmiotów gospodarczych; ➤ budowa mieszkań komunalnych, ➤ dobrze rozwinięta sieć placówek służby zdrowia. ➤ zaangażowanie społeczne mieszkańców ➤ polepszenie stanu infrastruktury ➤ bliskie sąsiedztwo Jeziora Otmuchowskiego i Nyskiego	➤ brak większych zakładów pracy, ➤ emigracja młodych ludzi, ➤ struktura demograficzna- starzejące się społeczeństwo, ➤ ograniczenia finansowe Gminy ➤ niewielkie zainteresowanie lokalnych pracodawców ekonomią społeczną, ➤ niski poziom wykształcenia,

SZANSE:	ZAGROŻENIA:
➤ rozwój przedsiębiorczości w oparciu o posiadane zasoby ludzkie i siłę roboczą; ➤ atrakcyjność turystyczna regionu; ➤ współpraca zagraniczna, wymiana, kontakty z partnerami krajowymi i zagranicznymi; ➤ możliwości zewnętrznego dofinansowania działań w obszarze infrastrukturalnym i społecznym ze środków Unii Europejskiej i krajowych; ➤ możliwości wspierania sektora przedsiębiorstw za pomocą dotacji i pożyczek w ramach funduszy i działań strukturalnych Unii Europejskiej; ➤ rosnące znaczenie przemysłu rolno – spożywczego i produktów ekologicznych w regionie;	➤ postępujące zjawiska patologii społecznych; ➤ brak zainteresowania ze strony potencjalnych inwestorów i partnerów gospodarczych przy braku działań rewitalizacyjnych; ➤ migracja i emigracja ludzi młodych i wykształconych do większych ośrodków miejskich ➤ postępujące zjawiska ubóstwa i starzenia się społeczeństwa;

7.2. Analiza SWOT Ekonomii Społecznej dla Gminy Otmuchów:

Ekonomia Społeczna	
Mocne strony:	Słabe strony:
➤ Zmniejszająca się ilość klientów Ośrodka Pomocy Społecznej jako efekt pracy socjalnej, ➤ Istniejące instytucje, ➤ organizacje pozarządowe zrzeszające osoby realizujące się społecznie, ➤ Otwartość organizacji i instytucji na nowe rozwiązania, ➤ Otwartość na dialog i współpracę lokalnych liderów, ➤ Pozytywne doświadczenie w budownictwie partnerstw między jst, ➤ Wykwalifikowana i merytoryczna kadra rozwijająca swoje kompetencje w jst i jednostkach, ➤ Otwartość i tolerancja dla osób innej narodowości	➤ Niewystarczający dostęp do infrastruktury społecznej ze względu na wykluczenie komunikacyjne, ➤ Wykluczenie komunikacyjne, ➤ Wykluczenie ekonomiczne, ➤ Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych, niezaradnych życiowo, chorych na choroby psychiczne, po terapii uzależnień i opuszczających zakłady karne, ➤ Migracje i emigracje zarobkowe szczególnie ludzi młodych, ➤ Eurosieroctwo, ➤ Samotność i opuszczenie wśród ludzi samotnych i starszych, ➤ Rozpad rodzin ze względu na rozłąkę emigracyjną małżonków, ➤ Starzejące się społeczeństwo, ➤ Zanik więzi społecznych i potrzeby relacji społecznych -w tym problemy w komunikacji interpersonalnej, ➤ Roszczeniowość i poczucie niesprawiedliwości społecznej, ➤ Brak większych zakładów pracy z ofertami pracy dla kobiet, ➤ Niewystarczająca potrzeba działania wspólnotowego wśród mieszkańców,

	➤ Niewystarczające zasoby mieszkaniowe dla osób młodych, ➤ Niewystarczające zapewnienie opieki żłobkowej dla dzieci i usług opiekuńczych dla osób nieporadnych życiowo, ➤ Słabe zainteresowanie lokalnych pracodawców ekonomią społeczną, ➤ Niedostosowanie kwalifikacji mieszkańców do zmian na rynku pracy, ➤ Brak mieszkań dla opuszczających zakłady karne i dzieci z domu dziecka czy rodzin zastępczych, ➤ Bezradność osób opuszczających zakłady karne i domy dziecka , rodziny zastępcze, ➤ Bezradność osób przebywających z Ukrainy i słabe przystosowanie się do warunków życia i pracy w Polsce.
Szanse:	Zagrożenia:
➤ Bardzo duży, lecz wciąż niewykorzystany kapitał społeczny wśród kobiet i osób po 55 roku życia w temacie rozwoju przedsiębiorczości w zakresie usług , produkcji i handlu, ➤ Partnerskie relacje w podmiotach ekonomii społecznej, ➤ Rozwój usług reintegracji zawodowej w ramach Centrum	➤ Zmiany otoczenia zewnętrznego (przepisy, inflacja, kryzys), ➤ Apatia i zwątpienie.

Aktywności Społecznej lub Centrum Inicjatyw Społecznych, ➤ Rozwój gospodarstw opiekuńczych i edukacyjnych, ➤ Rozwój mieszkalnictwa chronionego i treningowego, ➤ Oferowanie usług edukacyjnych i kulturalnych, opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dowóz do miejsc ich świadczenia rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych i opiekuńczych, ➤ Rozwój usług zdrowotnych w tym geriatrycznych, psychologicznych dla mieszkańców i opieki wytchnieniowej dla opiekunów.	

Rozdział VIII. Zamierzony cel i plan działania

8.1. Plan działania w zakresie : ekonomia społeczna -ludzie

Cel:

- Tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych, socjalnych.
- Włączenie społeczne mieszkańców gminy Otmuchów, wykluczonych ze względu na ubóstwo, wykluczenie komunikacyjne, nieporadność życiową, stan zdrowia, niepełnosprawność, brak możliwości zatrudnienia.
- Poprawa jakości życia dla ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

- Aktywizacja społeczno – zawodowa mieszkańców gminy Otmuchów.
- Utworzenie Centrum Integracji Społecznej.
- Wsparcie usług reintegracyjnych społeczno – zawodowej i edukacyjnej w Centrum Integracji Społecznej.
- Poprawienie dostępu do kultury i rekreacji, edukacji nieformalnej osób wykluczonych społecznie ze względu na brak dostępności komunikacyjnej.
- Integracja społeczno-zawodowa obywateli z innych krajów mieszkających w gminie Pokój w zakresie zapewnienia usług edukacyjnych, prawnych, psychologicznych, tłumaczeń, wsparcie potrzeb bytowych i opiekuńczych.
- Wsparcie dla pracodawców zatrudniających osoby, wsparcie adaptacyjne, edukacja włączająca, usługi asystenckie, zapewnienie mieszkania, akcje świadomościowe i imprezy o charakterze integracyjnym w miejscu zamieszkania.
- Wsparcie dla powstających i funkcjonujących Przedsiębiorstw Społecznych (PS) oraz Podmiotów Ekonomii Społecznej (PES).
- Wsparcie dla tworzenia nowych miejsc pracy w Przedsiębiorstwach Społecznych.
- Podnoszenie kwalifikacji PS za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR).
- Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych poprzez wzmocnianie zasobów organizacji organizacyjnych i kadrowych: tworzenie bazy lokalowej, zakup wyposażenia, sprzętu, oprogramowania i licencji, środków

transportu, usług zewnętrznych gwarantujących profesjonalizację świadczących usług.

- Pomoc osobom w kryzysie bezdomności szczególnie ofiar i sprawców przemocy domowej (zapewnienie schronienia, usług psychologicznych, prawnych i zdrowotnych).
- Wspieranie rodziny przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze (akademie rodzinne dla rodzin, akcje informacyjno-promocyjne, usługi z zakresu psychologii systemowej, dietetyka, trenera, doradcy finansowego, pedagoga, szkolenia i warsztaty dla rodziców, wycieczki, usługi edukacyjne dla dzieci i młodzieży, usługi z zakresu psychologii dziecięcej, zapewnienie dostępu do rekreacji, sportu i kultury wraz z dojazdem).
- Wsparcie dla rodzin zastępczych w postaci organizacji zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych, finansowania usług zdrowotnych z dojazdem, wsparcie preadopcyjne i postadopcyjne.
- Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej.
- Profilaktyka zachowań społecznych w tym przeciwdziałanie zachowaniom aspołecznym w środowisku przedszkolnym, szkolnym i pozaszkolnym, przeciwdziałanie autoagresji i agresji rówieśniczej werbalnej i niewerbalnej, przemocy domowej z udziałem dzieci i młodzieży, profilaktyka uzależnień w tym od elektroniki, gier, alkoholu i substancji odurzających, promocja zdrowego stylu życia, rozwój i promowanie aktywności fizycznej, społecznej, obywatelskiej poprzez organizowanie zajęć i warsztatów, wycieczek, półkolonii, kolonii w gminie i poza gminą, zajęć pozalekcyjnych w przedszkolach i szkołach rozwijających kompetencje interpersonalne uczestników i dojrzałość emocjonalną i zajęcia socjoterapeutyczne.
- Tworzenie i wsparcie zagród opiekuńczych i edu zagród świadczących usługi edukacyjne.
- Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej w obszarze krótkich łańcuchów dostaw produktów rolniczych z wyposażeniem i organizacją zaplecza logistycznego i marketingowego w sieci.
- Organizacja dowozów i finansowanie usług profilaktyki zdrowia osób starszych, chorujących przewlekle, nieporadnych, zagrożonych ubóstwem i uzależnionych (w tym organizacja rehabilitacji, usług opiekuńczych w

miejscu zamieszkania, w tym specjalistycznych, wypoczynku, dożywiania, usprawnień).

Strategia rozwiązywania problemów społecznych poprzez:

8. Pozyskiwanie nowych miejsc pracy z wykorzystaniem reintegracji zawodowej oraz ekonomii społecznej,
9. Wykorzystanie programów finansowych ze środków UE do aktywizacji osób bezrobotnych,
10. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych w ramach klubów integracji społecznej,
11. Wsparcie przedsiębiorstw zatrudniający osoby z niepełnościami.

8.2. Plan działania w zakresie: Wsparcie osób niepełnosprawnych

Cel: POMOC W AKTYWIZACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POPRZEZ :

- realizowanie programów dających możliwość edukacji, prawidłowego funkcjonowania osób na rynku pracy poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych dla w wieku produkcyjnym,
- rozwój poradnictwa zawodowego,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- przyznanie pomocy dla osób niepełnosprawnych w celu otwarcia działalności gospodarczej, rolniczej.

8.3. Plan finansowy Lokalnego Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030

Plan finansowy Lokalnego Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2030, stanowić będą źródła z:

- środki finansowe samorządowe,
- środki finansowe z budżetu centralnego,
- środki finansowe pozyskane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (UE), w szczególności: z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR);

Rozdział X. Podsumowanie:

Zachodzące w niedalekiej przyszłości zmiany demograficzne w gminie Otmuchów, w tym przede wszystkim starzenie się społeczeństwa, ale także sytuacja wywołana wybuchem epidemii COVID-19, związane są z rosnącymi potrzebami w zakresie zwiększania dostępności, różnorodności i komplementarności usług społecznych na poziomie gmin i powiatów. Odpowiedzi na tak postawione wyzwania może być wiele, jedną z nich jest niewątpliwie sektor ekonomii społecznej, w wykorzystaniu zasobów którego bardzo istotną rolę pełni samorząd lokalny, m.in. poprzez stosowanie odpowiednich zapisów w dokumentach o charakterze strategicznym i programowym. Tworząc dokumenty strategiczne i planując działania mające na celu podniesienie poziomu życia mieszkańców warto wykorzystać potencjał podmiotów ekonomii społecznej oraz zaplanować ich rozwój w tych obszarach, które wymagają szczególnej interwencji samorządu lokalnego.

Dzięki połączeniu doświadczeń i potencjałów podmiotów reintegracji zawodowej, organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego, wykorzystaniu lokalnych zasobów oraz systemu wsparcia zatrudniania osób z niepełnosprawnościami mogą powstawać przedsiębiorstwa społeczne tworzące miejsca pracy, a równocześnie zaspokajające lokalne potrzeby w sposób ekonomicznie bardziej efektywny. Istotnym elementem wsparcia dla tworzenia i funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych tworzących miejsca pracy dla osób wykluczonych (w tym osób z niepełnosprawnościami) są zamówienia publiczne i zlecenia ze strony jednostek finansów publicznych, zwłaszcza jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych. Realizując zadania publiczne zlecają one wiele zadań w formie zamówień publicznych podmiotom komercyjnym, lecz jedynie incydentalnie korzystają z tzw. klauzul społecznych umożliwiających rozszerzenie katalogu kryteriów oceny składanych ofert o kryteria społeczne, takie jak zatrudnianie przy wykonywaniu zlecenia osób z niepełnosprawnościami czy bezrobotnych. Wynika to często z braku doświadczenia i odpowiedniej wiedzy osób odpowiedzialnych za zlecenie zadań publicznych. W celu poprawy tej sytuacji zasadnym jest prowadzenie systematycznych szkoleń i warsztatów czy korzystanie z doradztwa specjalistycznego w tym zakresie oraz dystrybucja materiałów informacyjnych wśród podmiotów zlecających zadania w formie zamówień publicznych.

Rozdział. XI. Zarządzanie planem i jego aktualizacja

Wdrożenie i zarządzanie planem wymagać będzie współpracy podmiotów i osób reprezentujących sektor publiczny i społeczny.

W tym celu należy powołać Zespół ds. Zarządzania Lokalnym Planem Rozwoju Ekonomii Społecznej, w skład którego powinni wchodzić w szczególności przedstawiciele instytucji tworzących Lokalny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej :

- 1. Urząd Miasta i Gminy Otmuchów,**
- 2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Otmuchowie,**
- 3. Miejsko – Gminny Dom Kultury w Otmuchowie.**

Zespół powinien spotykać się nie rzadziej niż raz na rok oraz co roku dokonywać oceny realizacji Planu i ewentualnie jego aktualizacji.